

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

un an 20 cor.
 1/2 an 10 cor.
 1/4 an 5 cor.
 o lună 2 cor.
 N-ri de Duminică pe an 4 cor.
 teru România și străinătate pe an
 40 franc.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un și garnează: prima dată la
 10 cor.; a doua oară la 15 cor.; a treia
 oară la 20 cor. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
 nu sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oră și comenzi

Scrisori adresate nu se primesc

CLUBUL NAȚIONALITĂȚILOR.

De câte-va zile clubul naționalităților este obiect de osebă atenție în presa maghiară. Ba chiar în ziare mari europene, ca «N. Freie Presse» din Viena, vedem comunicate de ale biuroului semi-oficios din Budapesta.

Se înțelege, de câte-ori s'a scris ori s'a comunicat câte ceva, întotdeauna s'a făcut tendențios.

Astfel:

când s'a scris că clubul naționalităților a ales limba maghiară ca limbă protocolară, hotărârea s'a atribuit bunei primiri pe care partidele maghiare din Dietă au făcut-o deputaților naționaliști; se intenționa astfel să se arate, în țeară și străinătate, cât de buni și binevoitori ne sunt deputații maghiari și — poate — cât de concilianți și concesivi suntem noi, deputații naționaliști: fost adică destul să nu ne huiduiască la trarea noastră în Dietă, și iute am dat amne de grațitudine, alegând limba maghiară ca limbă protocolară a clubului;

când s'a comunicat și scris sfruntatul adevăr că în sânul partidului național român s'au produs grave neînțelegeri, și anume că dela Sibiu au protestat grozav contra limbii maghiare ca limbă protocolară în club, s'a intenționat să fim arătați lumii nu un partid încheiat, ci ca niște oameni la primul nostru pas politic ne și înțărăm.

N'am crezut că trebuie să dăm prea mare importanță acestor scrisse ale presei maghiare și comunicate semi-oficioase ale

agenției din Budapesta. Mai ales, că de geaba le desmînțiam noi în «Tribuna», cei interesați să publice, n'aveau să ia notă de desmînțirile noastre, ba trecutul ne dovedește, că și atunci, când ne adresăm direct, ignorează adevărul.

Cine este apoi în curent cu scrissele presei maghiare referitoare la noi, naționalitățile, își dă seamă ce greutate și-ar lua asupra-și fie clubul naționalităților, fie secretarul lui, când s'ar însărcina să urmărească, să rectifice și desmînță tot ce se scrie pe socoteala noastră. Intrați odată în lupta parlamentară, n'avem să ne preocupăm de câte toate se scriu în presă, ci să veghiem, ca în parlament să nu fie neamul și partidul nostru atacat fără a prezenta cuvenita apărare.

Cât privește acum concluzele ce trage presa maghiară din cele comunicate, tot de ea, asupra clubului naționalităților, ținem să ne oprim asupra scriselor din «Budapesti Hirlap» dela 5 Martie.

Susamintitul ziar, după-ce povestește că la 1848 Slavii adunați în congresul dela Praga au trebuit, în cele din urmă, să o dea pe nemțește, — arată că și naționalitățile aliate: în congresul dela 1895 au trebuit să se înțeleagă între dânsle — ungurește.

D'aici concluzia: să nu mai debarcăm împotriva limbii maghiare, ci să primim fără murmur dacă învățarea ei se impune în toate straturile, căci cunoașterea acestei limbi este necesară! Eată, nici fruntașii celor trei naționalități aliate, nu pot să se ferească fără limba ungurească...

Nimic mai fals și mai tras de păr.

Dar' noi ce zicem: lăsați să învețe ungurește cei-ce au trebuință de limba maghiară, și aceștia, desigur, vor învăța și fără măsurile draconice propuse de Berzeviczy. Ce nevoie are însă de limba maghiară țărânul român ori slovac de prin fundul munților care Ungur nu întâlnește în viața sa și cărui legea de naționalități îi dă dreptul, pe d'oparte, ca la comună și comitat să se folosească de limba sa maternă, pe de altă parte, să pretindă funcționar care-l cunoaște limba.

Fiind-că deputații români, slovaci și sârbi se pot mai bine înțelege între dânsii vorbind ungurește, fiind-că întâmplarea a făcut ca secretar al clubului naționalităților să fie un Slovac care comunică ungurește cu ceilalți colegi ai săi, — nu e nici serios nici cu dreptate ca presa maghiară să proclame nesocotirea drepturilor naționalităților. Tot așa e absurd și Don Quișotul din presa română, care în faptul că secretarul clubului naționalităților face protocoalele ungurește vede abandonarea drepturilor naționale.

Președintele clubului naționalităților, Dr. Teodor Mihali a suterit temniță grea în apărarea drepturilor naționale. Și nu e între noi unul singur, care în acești din urmă 10—12 ani să nu fi fost pe planul luptelor naționale, să nu se fi expus și să nu fi jertfit. Ear' încrederea poporului s'a manifestat cu atâta putere în jurul numelor celor ajunși în Dietă, încât desigur, că trebuie să stea mai presus și de cât intrigile din presa șovinistă și de cât bârfelile gazetarilor ziști naționali, dar' cari dela 1892

JUSTANGERUL NEGRU.

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Este adevărat; e un chervan de emigranți, chiar două, dacă nu mă înșel. Dar' nu prea eleg întru cât poate să-ți displacă vederea senilor d-tale? Cât despre mine, ași fi mai cu multămit.

— Multămit? Ai zis multămit?

— Da!

— Și pentru care cuvânt, Dumnezeu! Nu ce însemnează aceste vehicule?

— Însemnează, că cuprind o grupă de călări, care străbat preria, fără îndoială niște exotici?...

— Sau emigranți, care caută un loc potrivit, tru a se instala definitiv. E mai curând așa. Prinde văzând numai aceea haraba. Privește la. Ce se mișcă împrejurul carilor?

— Bărbați călări....

— Și alții pe jos. Apoi, vaei, oi, copii. E rupă de emigranți, și chiar de coloni, știam. Știam că nu vor zăbovi de a descoperi și utropi aceste teritorii Cross-Timbers, care sunt sigur cele mai bune ce se pot găsi pentru ura bumbacului! Prevăzusem aceasta! Nu n'înșelat. Acei oameni sunt coloni, este si-și se vor instala acolo! Și unde se vor duce ei înainte, căi sălbatici? Unde-I vom găsi viitor? Ah, dragul meu Edward Thomley,

trebuie să ne pregătim, de a părăsi această frumoasă țeară! Acum făcărăm cea din urmă vânătoare de mustang. Adio frumoșii cai din Cross-Timbers. Peste un an sau doi, vor fi pe aici case frumoase și confortabile cu șese sau opt etaje, și poate chiar un oraș întreg. Eu le afurisesc aceste case și aceste orașe cotropitoare! Mai înainte de a ne da obștescul sfârșit, ele vor acoperi America întreagă, cum au făcut și melodiștii! Ptiu! cu ce plăcere vor trăi bieții nostri copii! Lipsă de animale sălbatice! Adio vânătoare, pescuit, traiu liber, păduri mari! Ingrozitor! Ingrozitor!...

Și bătrânul traper din Arkansas clătina din cap, cu un aer de adâncă scârbă și jale.

La începutul acestei tirade patetice, vânătorul dăduse puteri cătărului. După trista sa concluziune el continuă de a examina acel colț îndepărtat al preriei, cu o privire, în care amesteca, cu sălbatica mânie părută, un ciudat sentiment de durere adevărată.

Vezi, că în această pată albă, care pentru alții ar fi fost drapelul civilizației, semnalul de apropiere al fraților, sau cel puțin al semenilor, al fețelor palide, dînsul vedea numai norul amenințător, care era să întunece viitorul, și-l rânia în patina lui pentru toate sporturile în general și pentru meseria lui de mustanger în special.

— Lucru de mirare! continuă el după un moment de tăcere, pe când examina cu băgare de seamă persoanele care se frământau împrejurul trăsurilor. Lucru de mirare! Acești oameni au numai două chervane, și sunt cel mult în număr de nouă sau zece; cei mai mulți dintre ei sunt Negrii, după cât pot judeca. Este vre-un

mic plantator cu tot ce posedă pe acest pământ, evident! Bietul om! dacă voește să se stabilească în aceste mijloace, îl plâng, căci va forma o singură imbucătură pentru Coadă de Tigru și feroșii săi rășboinici, în ziua — care nu e departe — când aceștia vor fi descoperit noua tabără!

— Poate că mai sunt și alte chervane în urmă, care se vor uni cu acestea mai târziu? insinuă Thomley, care numai decât împărtășise temerea tovarășului său pentru siguranța noilor vecini.

— Dacă o fi așa, cu atâta mai bine pentru ei! Dar' aceste chervane sunt încă prea departe după părerea mea, de oare-ce se poate zări în depărtare un teritoriu de cel puțin cincisprezece chilometri și noi tot nu observăm nimic. Unde ar fi dar' ? Și de ce la atâta depărtare de avangarda lor?

— Este adevărat.

— Nu: caravana este întreagă acolo, e sigur; nu se vede în zare nici car nici călăreț. Dacă ești de părerea mea, ar fi bine să mergem la dânsii și să căutăm a ști ce vor, ce sunt și unde merg... și poate, să le dăm un sfat bun?

La aceste cuvinte, și fără să aștepte răspunsul tovarășului său, dânsul sfichiuind cu cravașa coapsele greoiului cătăr, îl puse pe trapul cel mai repede și astfel se îndreptă către aceia, pe care voia să-l cunoască și să-l ajute cu sfaturile sale.

Cât despre Thomley, dânsul imită pe Carrol îndemnându-și cătărul și-l urmă în trap mare.

(Va urma.)

și până azi nu s'au distins de cât prin faptul că au cântit tot ce s'a făcut în sinul partidului național.

Eată de ce clubul naționalităților nici nu e dator să se oprească asupra tuturor publicațiilor tendențioase și meschine ale adversarilor noștri naturali și a celor ce în sinul poporului de mult și-au pierdut ori ce drept de a-i socoti oameni serioși.

Rusu-Șirianu.

Noue proiecte de reforme în Macedonia. O'Connor, ambasadorul englez, după ce a tratat cu ministrul externe din Viena și Sofia, a propus sultanului modalități nouă cu privire la administrația Macedoniei. Propunerea lui culminează în aceea, că convenția din Münzsteg s'a dovedit insuficientă, trebuie deci modificată în senzul, ca să se compună o comisie internațională cu responsabilitate comună tot sub un nou președinte. Comisia să o compună Turcia și puterile interesate. Din diferite venituri să se stabilească un bare care budget al comisiei.

Cel mai greu lucru va fi, ce poziție va lua față de lucrările comisiei populația bulgară. Căci nici ei, nici guvernului bulgar nu sunt dispuși a-i acorda reprezentant în comisie.

Auditori Români. Proiectul de revizuire și reorganizare al serviciului judiciar la armata noastră cere, ca mai mulți auditori să fie. Mai cere, ca tinerii, cari se aplică pe cariera aceasta să pozează limbi cât de multe. Și având în vedere, că noi Români în urma numărului respectabil, în care suntem reprezentați în armată, să ne avem auditorii noștri, cari românește pe șleau să poată vorbi cu militarii Români, e de dorit, ca cât mai mulți tineri Români să îmbrățișeze cariera aceasta.

Amintim pentru cei ce poate nu s'informați, că auditoratul militar e o ocupație foarte rentabilă. În scurtă vreme ajunge cineva căpitan și ocupă o poziție respectabilă. Cei ce vreau să se aplice pe cariera asta, primesc burse de la stat: ca atare pentru iuristul român, care e de regulă sărac, nu poate fi ceva mai rentabil, luând în considerare, că aproape toate celelalte, de altfel multe cariere, ce stau deschise unui iurist, sunt archipline.

Nol mai vrem apoi ceva. Vrem, ca prețutindena să ne avem oamenii noștri. Numai

atunci vom putea să ne prezentăm ca element respectat, când vom face totul, ca în toate ramurile mașinării statului și vieții publice să găsim și oameni de al noștri.

Imbrățișați deci, iuriști români, auditoratul!

Spre soluție.

«L'initiative roumaine va sans doute être cause d'un grand changement dans la politique transleithane» (La Renaissance latine pag. 338) scrie o revistă franceză, când vorbește despre pașirea noastră în activitate. N'are drept, deși ar putea să aibă. Și asta din mai multe motive.

Politica internă a Ungariei a fost o politică staționară atunci, când știm, că dela 67 încoace a fost condusă exclusiv de partidul liberal. La 1867 situația era nițel altcum. Ori cât de concesivă a fost Viena pe contul nostru, noi fuseserăm prea răbdători. N'a putut să ne pretereze. S'a adus deci legea naționalităților.

Legea a fost însă prea elastică și pe spinarea ei a trăit partidul liberal atâta vreme.

Căci facă ori și cine bilanțul crizelor acestui partid și va vedea, că partidul totdeauna și-a căpătat concesia cerută atunci, când un cataclism îl amenința.

Lucrul a fost nefiresc; nefirescul nu-l suferă o evoluție organică. În cercurile electorale maghiare își perduse de mult faimosul partid ori-ce bază, ori-ce încredere. Se mai susținea numai cu ajutorul marelui și complicatei mașinării a unei birocrații interesate. După cum am esperiat nu i-a trebuit, decât o propagandă fanatică, cum a făcut la alegerile trecute opoziția unită și avîrcolindu-se a căzut... a căzut poate pentru totdeauna, poate pentru un timp. Minunea s'a întâmplat și de il privim, vedem, că ca majoritate are în sine pe reprezentanții cercurilor electorale ale naționalităților.

N'am putea conchide din faptul acesta ceva, ce ar fi putut să se întâmple mai înainte? Nu s'ar fi putut afla o forță, care de asemenea i-ar fi putut scurta viața?

Să luăm nițel aminte.

Dacă cercurile naționalităților i-ar fi negat sprijinul la o trecută campanie electorală — motivele esistau și atunci — nu fi fost pus înaintea aceleas pentru viața prea costisitoare alternativă? Sau ar fi trebuit să-și urmeze calea naturală, pentru care a fost destinat, sau să piară. Gravaminile noastre sunt de dată veche, atât de vechi, și partidul liberal, dacă le referim numai el și trecutul lui.

Să lăsăm însă în pace trecutul și căutăm nițel situația prezentă.

Presupunem, că partidul încearcă nou s'ajungă la suprafață la viitoarele alegeri. Naționalitățile aliate atunci își vor putea da voința lor și ar trebui, să și-o valideze dacă partidul nu se va schimba la fațadă. S'atunci am putea repeta și noi cele zise în revista franceză.

Căci liberalii și conducătorii lor continuă aceeași politică nefastă.

Pentru resolvarea crizei M. Sa chinești la sine după recomandările cabinetului și ist pe șefii partidelor politice din dietă ceas tit-a. Însă cineva, că șeful clubului, nu dată încă a primit invitare? Deși situația ar cineva tinde. De vrea M. Sa să fie informat în dintr tail despre toate, ce s'ar putea întâmpla mate dietă la denumirea unui nou cabinet și inter pre atitudinea fiecărui partid, s'ar cum mătă să asculte și pe reprezentantul nostru.

Faptul denegării s'a întâmplat și aram drept surprisă este în lucruri, la cari în Curții după atâtea experiențe, ne putem aștepta.

La audierile, ce s'au dat în Viena, s'and discutat chestia ca și direct, dar indirect și-a impoartă. S'a zis și s'au zis că cei de aștea sunt gata a da orice fel de explicații în fața respectivelor a le aprinde. Nu s'au temerari c foarte curioși să știe, ce ar putea fi ari p planu unicu

Așa sunt simptomele crizei; prognoza cul are termeni foarte vagi. Una însă e transi din desfășurarea și comentarea evenimentelor serie

Poate au fost uniți, cari trăiau cu blânde; politica e practică însă în urmărele ei de a fi. Nici când n'am cerșit nici dragoste, deși ne-au învinuit, că

Concertul dela Foeni.

Raportez cu plăcere lucruri frumoase dela Foeni.

Foeni este o comună vechiă românească, cunoscută în cercuri largi de după ilustra familia Mocsonyi, care i-a schimbat numele în renume, — cum ar zice Alexandri. Aci în morminții românești într'un mauzoleu imponent zac osămintele membrilor decedați ai acestei familii nobile, care a dat mulți fil distinși și devotați neamului românesc.

E dureros, că curat din întâmplare, domeniul Mocsonyestilor din Foeni a trecut în mâni străine cu tot cu curtea frumoasă (castelul) în dosul căreia să estinde un parc îmbătrânit. Astăzi e proprietatea baronului Csávösy, și nu mai e speranță să mai devină vr'odată proprietate românească. Le-a succes ce e drept Mocsonyestilor să recâștige prin cumpărare un complex frumos de 1800 de jughere de pământ arător, dar restul considerabil și curtea a ramas în mâni străine.

În fața curții e biserica și școala românească. Școala e frumoasă, cu două sale de învățământ și cu locuințele învățătorilor. Biserica încă e frumoasă, dar cam sărăcăcioasă. Din lăuntru iconostasul e de zid, scaunele primitive, părălil go-lan și vâruți, și peste tot nici o ornamentație, care te-ar face să crezi că ea ar fi stat vr'odată sub patronatul unui spălie de român. Reposata văduvă a lui Andrei Mocsonyi, o sărboaică din familia bancrotată Csernovica, a solicitat favoruri pentru puținii Sârbi (400 suflete), cărora le-a edificat și o biserică pompoasă. La Români nu le-a dat nimic. Pricina ar fi — să zice — ingratitu-

dinea Românilor și atitudinea lor ostilă față de dinsa și chiar și față de reposatul Andrei căruia i-au spart odată cu ciomege toate ferestrele curții.

Ispravă românească. Generația de azi, mai luminată ca cea de ieri, regretă aceste întâmplări nesocotite, cari le-au despoiat biserica de multe favoruri și le-au cauzat și multe alte pierderi. Acum deja târziu. După ploaie chepeneag, — vorba bănățană.

Ei da, uitasem că am să scriu despre concert. Vă rog să-mi scuzați această digresiune. Să revin deci la ogaș.

Românii din Foeni (1400 suflete) sunt agricultori buni, sirguincioși la lucru, dar prea își iubesc nevestele. Adecă nu știu apriat cum să spun ori că bărbații își iubesc nevestele peste măsură, ori că nevestele tin prea tare la bărbați. Una din două, — că almintrelea nu-mi pot închipui luxul exagerat în hainele nevestelor.

Adevărat, că port mai mândru, mai curat și mai românesc nu există pe întinderea dela Nistru până la Tisa ca portul nostru din Bănat, — dar ce folos când el poate să devină izvorul sărăciei noastre, dacă nu ne vom socoti să-l mai moderăm în lux. Lucru simplu: mai puține fire de aur și mai multe de fuior. Acum ori bărbații, slăbind din dragoste, să nu le dea bani pe aur (și pe albe-le), ori nevestele să nu țină așa tare la bărbații lor, că aștia și așa să împacă, — nătângil

O muiere bătrână îmi povestea, că în bătrânețe nu erau atâtea poșomandre și scumpete pe țolet, ca și acum. Pe vremea aia tulbeutul și covârslacul nu erau din fire de aur, ci erau țasute cu arămiz. Opregul era țasut cu pui subțiri, iar cătrânța de lână țasută. Urzarul (mănecele) de pe ciupag era cusut din fire de arămiz în coloare

neagră ori roșie. Nu purtau guler de aur ca ci gulerul era prins de ciupag și cusut de o simplă surin, ori cismărește, ori ațiu, cu fire de arămiz iar marginea gulerului era în bățatură tot de arămiz. Brăciarele de aur nu se pomenesc acum. Atunci Poalele nu erau cumpărate dela jidoci, erau țasute de muiere cu cinar, cu bumbac, fuior și erau încheiate în chel, nu cusute în țări și șini. Salbele și pletenicul nu era de taleri și ci de petaci, cu 10 crițari. „Era mai mult el înțiu în ciur, — mai puțin aur pe cap. Era și jează și în oală, nu ca acum casa goală“, îmi povestea bătrâna, și zău, că avea dreptate.

Iar am ieșit din ogaș și vă țin predică, pot fi r eu aș fi vlădică. Încep îndată.

Concertul a succes peste așteptare, ca zic strălucit, că veți crede, că aurul și isia strălucit.

Nol bănățenii avem gust musical mai voltat și știm face deosebire între corurile și rele, de cari avem destule, — dar desigur vătătorul din Foeni nu pot zice decât numai în liidi de laudă. Piese au fost executate cu amănunție propriea unui cor rulinat, care ține la precizie la nuanșare, și la toate subtilitățile musicale să producă efect.

Cu piesele mixte: „M'as marila“ (de poviciu) și „Lugojana“ (de I. Vido) — aș dus efect, încât — auditorul din sala spa dat năvală zgomotoasă de aplause, cerându odată. Ne era teamă că vor obosi coristii almintrelea le ceream și de-a treia oară. țiune specială merită d-șoara Livia Pop cu vocea-i excelentă de sopran asigură succese strălucite. Ar merita mențiune și

am ajutorul altora. Totdeauna am fost și trebuie să fim așezați la noi înșine, la puterea proprie, putere, căreia trebuie să-i dăm un mai mare măsură teren de validitate la alegerile viitoare. Clubul nostru trebuie înregit cu reprezentanții tuturor cercurilor electorale, ce ne aparțin: trebuie să ne înmurmurăm.

CRIZA.

Budapesta, 7 Martie.

Nouă politicieni au fost ascultați până la Majestatea Sa și situația e cu mult mai încurcată, mai săracă de speranțele unei grabnice deslegări. Se zice, că Monarhul e intransigent față de pretensiunile coaliției.

Regele se simte atins în drepturile sale prin pretenziunile maghiare și cătră un politician s'a provocat la istorie, că după Mo-haci, Habsburgii au susținut și conservat Ungaria. Aproape revoltat, s'a declarat se zice la audiența lui Justh Gyula, despre uniunea personală, fie măcar ca idee.

— Azi nici vorbă nu poate fi de aceasta! — a zis Regele, — dar dacă vre-o dată, fie peste trei sute de ani se va ocupa cineva de ea, distrugerea Monarhiei va urma dintr-insa. Ambele state vor căpăta două armate separate, cu alt spirit, cu alte ținte și interese contradictorii și cu o astfel de armată nu se poate învinge.

Armata unitară nu se poate preface în armată de coaliție: acesta este motto-ul Curții.

Care este deci calea deslegării, considerând că coaliția ca majoritate parlamentară și-a accentuat și-er, ținând sedința, adăruarea neschimbată la programul militar este necesară la care nimeni nu știe răspunde.

Ori cât de absurd ar fi, în aceste împrejurări nu e totuși de mirat, că se acreditează planul unui cabinet din sinul minorității. E unicul plan simpatic Coroanei.

Despre cauzele trăgănitii crizei și a intransigenței Monarhului, „N. Fr. Presse“ scrie astfel:

— Ori cât de temerar sună odată, totuși trebuie s-o spunem: de trei-zece și șapte de ani acum e primul eas că i-se spune regelui despre

oare-cari lucruri, referințe și dispoziții maghiare adevărul curat, limpede și fără rezervă. Prima dată apar deputații kossuthiști înaintea tronului, ca să dea samă despre dorințele, speranțele și aspirațiile unei mari părți a națiunii maghiare, a căror realizare o pretinde acum cel mai puternic partid al parlamentului. Firește, descoperile astea ating dureros pe domnitor și bătrânul rege caută timp și chip, ca din feluritele impresii, să-și facă părerea. Dar aici nu numai surprindere, ci și oarecare îndoială încăpăținată are înțeles și îndreptățită.

Despre audiențele de ieri se anunță următoarele:

Regele a primit ieri pe trei politicieni: pe Hódossy Imre, Tóth János și pe Apponyi Albert.

Toți trei și-au expus vederile și convingerile privitoare la situație. Din vederile exprimate se poate acum constata:

Întăiu că pretenziunile militare ale coaliției au întâlnit refuzare absolută.

A doua: criza, după părerea fiecăruia dintre cei ascultați, va dura încă foarte mult.

A treia: liberalii află situația disperată.

În Viena a fost mare interesare față de politicianii ascultați ieri.

Burgul și-a schimbat cu desevărire fizionomia. Multime mare se postează zilnic înaintea lui, Unguri mai ales, făcând ovații bărbaților ce sosesc la audiență.

Hódossy Imre.

Hódossy Imre ieri la ora 11 înaintea de amiază a sosit la Burg și câte-va minute în urmă a stat înaintea Regelui. Audiența a durat 45 minute. Venind dela Rege, a făcut jurnaliștilor următoarea declarație:

— Cu bucurie vă pot spune că Majestatea Sa are atăta afecțiune față de națiunea maghiară, cum n'a mai fost pildă pentru aceasta. Regele va afla soluția convenită dacă opoziția va trece pe terenul moderățiunii și prudenței.

Dup'astea Hódossy s'a pus în trăsura și a cercetat pe Khuen Hédervary.

Tóth János.

A fost primit la ora 1 1/2 în audiență. După audiență s'a exprimat cătră jurnaliști astfel:

«Aflu situația foarte serioasă. Am desvălit M. Sale în toată sinceritatea programul coaliției. Am arătat, că independența economică, limba de comandă maghiară și dezvoltarea în sens maghiar a spiritului în ar-

mată este o condițiune indispensabilă a restabilirii ordinii de lucruri în Ungaria».

Tóth János a petrecut o oră la Rege.

Contele Apponyi Albert.

A treilea a fost ieri primit contele Apponyi Albert. Câte-va minute după ora 1 a sosit la Burg, primit cu mari ovații de Ungurii adunați înaintea Burgului. Apponyi acum întâia oară a dat față cu Monarhul, de când a trecut în tabăra kossuthistă. Venind dela audiență care a decurs 45 minute a spus jurnaliștilor următoarele:

«Politicianii liberali încercă în chip per-vers firele dezlegării. Situația este neschimbată înnoată. Punctul meu de vedere este identic cu al lui Kossuth Ferencz, șeful partidului meu și cu al lui Justh Gyula, președintele Dietei. I-am spus Regelui, că pe coaliție o leagă verdictul națiunii de programul ei, pe care în nici un caz nu-l poate abandona. Am discutat mult și despre idea cabinetului de coaliție».

Adică în cât se putea în 40 minute discuta mult, căci audiența lui Apponyi atât a durat, mai scurtă de cât toate celelalte.

Reorganizarea bisericii ortodoxe din România.

Partidul național-liberal a desfășurat o foarte rodnică activitate și în privința reorganizării bisericii autocefale române, — activitatea care a avut rolul de a completa o întreagă serie de reforme realizate de acest partid în timpul ultimului său guvernământ dela 1901—1904.

Fiind-că activitatea desfășurată în direcțiunea aceasta constituie o adevărată reformă, prin măsurile noi luate și prin organizarea ce a dat administrației bisericești noastre, credem că nu este bine a o lăsa să treacă neobservată; de-aceia, vom rezuma aci pe scurt activitatea „Casei Bisericești“, dela înființarea ei până deună-zil.

De ministru Sp. Haret a creat „Casa Bisericească“ autocefale ortodoxe române care s'a în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1902.

Îngrijirea de monumente publice și bisericești.

Dela întemeierea sa, această administrațiune s'a îngrijit: de monumentele istorice publice și bisericești; a reparat astfel Snagovul, Viforita, Govora, A. nota, Călușu, Cotroceni, Gura Motrului; a continuat restaurarea bisericilor lui Ștefan cel Mare din Hîrlău, Botoșani și Dorohoiu și a bisericilor Golia, Cetățuia și Barnovschi din Iași.

fete din cor, dar mă tem că să vor supăra stren-garii de feciori, — foarte buni coriști și ei.

Interesant, că corul din Foeni un e numai o simplă asociere de diletanți, ci e o instituțiune de drept public provăzută cu statute aprobate de minister (în anul 1891) și să numește: *Reuniunea română de cântări din Foeni*. Scopul Reuniunii e determinat în următorii paragrafi.

§ 2. Scopul Reuniunii este: cultivarea cântărilor și muzicii.

§ 3. Reuniunea pentru ajungerea scopului ei înființează școală de cântări și muzică și aranjează și producțiuni publice, cari după împrejurări pot fi și ambulante.

Un postulat acesta, de care, zău, feneții pot fi mândri. Cât n'ar da alte comune să aibă o atare reuniune! Pentru-că o reuniune de acestea, condusă bine și cu anumit sistem, poate deveni de sigur un luminos focal de cultură națională, o adevărată școală de nobilitare pentru tinerime și un izvor pozitiv de bunătați pentru comună.

Incontestabil merit pentru cei-ce au înființat-o: părinte paroh local Nicolae Popa și dl învățător Mateiu Milencoviciu, de prezent învățător a Ilidia (lângă Oravița) unde și acolo vrea să înființeze în conțelegere cu notarul dl Adam Albu, care trăiește foarte bine, o reuniune de muzică.

Înțelegeți acum de ce am zis mai sus, că corul din Foeni a executat piesele cu ambițiunea proprie unui cor rutinat, care ține cont de toate abilitățile muzicale. Sunt prestațiunile unei reuniuni muzicale, care are un trecut deja de 14 ani. Cor bătrân cu puteri tinere. Și aci e locul să ducem omagii și cuvinte de laudă actualului dirigent și magistr al reuniunii, dlui învățător local Iocopiu Simianu.

După natura lucrului, dirigentul sau magistrul este sufletul reuniunii muzicale. Pe umerii săi stă întreagă răspundere și povara unui astfel de așezământ, încât rezultatul bun sau rău, salutar ori dezastruos, depinde dela caracterul, dela voință și aptitudinile magistrului. Din norocire dl Simianu intrunește toate aceste calități: voință și aptitudine, cari fără îndoială vor determina asupra prosperării reuniunii. D-sa s'a achitat splendid de astădată, și suntem în drept a aștepta dela d-sa și alte prestațiuni tot mai multe, mai succese și instructive, căci în ultima analiză scopul reuniunii este nobilitarea inimii și cultivarea minții. Un teren de activitate nu se poate mai sublim ca acesta, și-l dorim dlui învățător Simianu răbdare și perseverență la lucru!

Încă nu am terminat. (Că de terminam, sigur tmî sărea cineva în cap). Mai am să dau seamă și despre următoarele producțiuni ale reuniunii, reevitate din domeniul Thaliei române.

Între punctele programului strălucește întâi și întâi „Copila română“ poezie de I. Vulcan, declamată de d-șoara Valeria Popa. D-șoara Valeria și-a ales tema de sigur după inspirațiunile inimii sale în perfectă congrăsuire cu simțămintele sale naționale, cari în poezia aceasta, copila română, ni-se prezintă ca model de virtute națională: își dă și cel mai scump odor pentru națiune. A și predat-o cu mult sentimentul declamatoric, încât a atras plăcerea și admirațiunea tuturor.

Tot așa a excelat și coristul Vasile Mofedoleanu cu declamarea poeziei „Poporul român“ de I. Vulcan. Dînsul ne-a dat învățătură, pe cari dacă le-ar urma Românii în tocmă, desigur, că nație mai tare și mai mare ca nația românească

n'ar fi pe sub cer și soare. (Candidatul naționalist Dr. Ilieș Branco nu cădea la alegeri).

Urmează teatrul.

Aici ași avea de înșirat mărgăritare lungi ca drumul dela gara Foenilor. Și bucurios le-ași înșira dacă n'ași ști, că dl redactor dela „Tribuna“ e în contra căzaniilor de felul acesta prea lungi. Altfel de căzane ar primi și el mai bucurios (măcar de l'ar prinde feneții).

Destul și bine, că Românii îi nascut bun și de comedie și de toate drăciile. În cele două piese teatrale: „Testamentul ucenicului“ comedie de A. Pop, și „Otravă femeiască“ comedie de N. Țințariu, Românii și Românele din Foeni au jucat cu atăta istețime și talent, încât ai crede, că acolo s'au nascut pe bină.

Maistorița Crina (Iovanca Mioc) baș ca o maistoriță crescută pe calup, iar' despre șegărlul Ionuț (Ioan Senca) ai crede că la tată-său acasă mănăcă curele sub masă. Domnul redactor Tiberiu Câmprean dacă s'ar duce la Arad în redacțiunea Tribunei (mai ales cu vr'un căzan) cred că nu l'al cunoaște că-l Iovan Roșu. Lenuța, soția sa, — tot ca iel joacă și ea. Dr. Luncan, medic, — Ion Sciopu protomedic. Când o fi să fie vacant postul de doftor în Foeni, eu v'ași sfătui să nu mai alegeți alt doftor. E bun Ion Schiopu. El vindecă minunat boalele muieresti, frica, sughițul și trâmuriul. Ce să zic despre Andrii Limbală! Drept că nu i-am măsurat limba nici în lung, nici în lat (nici Bran nici Stan), dar' judecând după vorbă, eu cred că-i mai mult subțire decât lată, că prea o pișca în vorbe pe Doamna redactorului. A jucat minunat.

Acum dacă nu mi-o fi jucat bine și eu rolul de reporter, Vă rog să mă iertați, că eu

A început restaurarea bisericii din Borzești (Bacă) a lui Ștefan cel Mare și Zlătari și Stavropoleos din București. Pe lângă acestea a făcut lucrări la casele arse ale mănăstirii Văratecul pentru suma de 60.000 lei, iar la Agapia numai în acești doi ani a cheltuit aproape 100.000 lei.

A făcut reparațiuni la casele bisericii Antim din București pentru suma de aproape 25.000 lei, iar pentru palatul mitropolitan din Iași a cheltuit 200.000 lei. A publicat concurs pentru întocmirea planurilor unei catedrale episcopale în Galați și a prevăzut în bugetul pe anul 1905—1906 suma de 100.000 lei pentru clădirea unui local propriu Casei Bisericii.

S'au cheltuit deci peste 800.000 lei în acești trei ani bugetari pentru reparațiuni, restaurări, și construcțiuni bisericești, afară de sumele bugetare prevăzute pentru micile reparațiuni de întreținere la diferitele mănăstiri și schituri din țară.

Dacă se va merge câțiva ani în șir pe această cale, atunci se va mântui ce are țara și poporul nostru mai scump din trecutul său și se vor satisface și alte cerințe ale bisericii noastre. Și când ne închipuim, că toate acestea s'au putut face nu tocmai în vremuri fericite de prosperitate financiară.

Reglementarea fabricației lumînărilor de ceară.

Pentru a curma răul provenit din fabricațiunea actuală a lumînărilor de ceară falsificate, s'a prevăzut suma de 50.000 lei în bugetul pe anul 1902, spre a se întemeia la o mănăstire, o fabrică de lumînări de ceară curată. Cum însă nu s'a reușit cu înființarea fabricii, dl ministru Haret a întocmit un proiect de lege asupra modului de fabricare a lumînărilor de ceară care a fost depus pe biroul camerei. Prin acest proiect de lege se urmăreau trei lucruri: curmarea unui rău de nesuferit pentru bisericile noastre; reînvierea și înflorirea apiculturii în țara noastră; creiarea unui venit pentru ca Biserica.

Activitatea culturală a Casei Bisericii.

În bugetul său pe anul 1905—1906 Casa prevăzuse o bursă pentru studiul picturii bizantine în țară și străinătate pe timp de 3 ani. Casa Bisericii mai luase hotărârea să întocmească monografii asupra tuturor instituțiilor noastre istorice, religioase și să le publice pentru folosul general. De ocazională a publicat o lucrare despre șapte biserici cu averea lor proprie, lucrare, care a fost foarte bine primită. Acum avea gata o altă lucrare despre alte 7 biserici cu averea lor proprie precum și două monografii.

În bugetul viitorului exercițiu prevăzuse un fond pentru o lucrare tot atât de impor-

când am scris, nu am avut sufer ca D-voastră. Nu știu cine va fi fost, dar' a suflat tare, bine.

Ultim punct din bogatul program au fost jocurile istorice naționale: Călușul și Bătuta. Le-a jucat 9 tineri leventi, coriști, îmbrăcați în costum național, cu atâta măiestrie și precizie, încât i-ai admirat și ți-era drag să te tot uiți la ei. Aceste jocuri nu ar trebui să lipsească nici odată din programele reuniunii.

După producțiune a urmat petrecerea cu o animație, care nu o mai descriu, ca să nu fac dinți lungi la cei ce nu au luat parte. Dintre cei prezenți am remarcat pe părintele Vinc. Petrovicu din Toracul-mic cu soția, părintele Val. Magdu din Ecica cu soția, părintele N. Popa cu întreaga familie, dl notar I. Gross cu soția, dl inspector domeniial Kocsanyi cu soția, dl Gruița Soteneanu învăț. În Denta, mulți oaspeți dimprejur, toată inteligența din loc și o multime considerabilă de țărani și țărance, toate îmbrăcate în haine de gală.

Le am fost însămnat la toți numele pe o țidulă, dar am perdut-o și vă rog să mă scuzați!

Ca de încheiere mai adaug, că concertul acesta reuniunea l'a aranjat în favorul „Așiei” despărțământul Torac. Din ineditul acesta comitetul și-a ținut ședința de constituire în Foeni. Actualul comitet constă din următorii membrii: director președinte Vinc. Petrovicu paroh în Torac; notar-controlor Dr. Dimitrie Chiroiu, avocat în Becliherecul-mare; cassar Val. Magdu paroh în Ecica-română; Dr. Liviu Ghilăzanu avocat în Modos și Nic. Popa paroh în Foeni.

Vivat Astra!

papepipopu.

tantă: ridicarea planurilor de situație și cu fotografierea tuturor mănăstirilor și bisericilor monumentelor publice și istorice.

A mai pus bazele unei biblioteci care se cuprindă toate tipăriturile de ritual bisericesc și religioase dela prime tipărituri până la cea din urmă.

Casa Bisericii a început să primească legat și donațiuni, iar bisericile primesc acum neîncetat. Dacă s'ar întocmi o statistică de toate donațiile și legatele primite de biserică în genere, în comparație cu cele primite de Casa Bisericii, s'ar vedea că n'a scăzut de loc caritatea creștinească pentru biserică, ci tocmai din potrivă.

Construcțiuni bisericești, etc.

Casa Bisericii a dat în 1903 pentru construcțiuni de biserică 8000 lei, în 1904 a dat 30.000 lei iar în bugetul pe 1905 prevăzuse 44.620 lei, deci 82.620 lei în timp de 3 ani. Casa Bisericii înscrișese ca o deviză a da ajutoare de felul acesta din ce în ce mai multe și tot deauna fiind-că pe de-o parte e o cerință a legii, iar de pe alta fiind-că sâtenii noștri au ajuns la convingerea, că cel mai frumos și sfânt lucru e de a avea o biserică vrednică de a fi numită casa Domnului. În consecință, s'a întocmit și un regulament pentru construcțiuni de biserică în care se găsesc și planuri-model de trei categorii: unele cu un turn, altele cu două și altele cu trei, cari se vor da acolo unde va fi nevoie.

A mai luat măsuri pentru a se pune capăt unei stări dureroase și atingătoare: de e dispoza, prin autoritățile comunale, ca toata cimitirile să fie împrejmuite și mai de aproape îngrijite.

În anul 1892 s'a votat și promulgat o lege a monumentelor istorice. Această lege prevede o comisiune consultativă pe lângă ministerul cultelor și instrucțiunii publice, care-și va da avizul asupra monumentelor istorice când va fi vorba de dărâmare, restaurare și apărare. Sub guvernul trecut liberal s'a dat cea mai mare atențiune lucrărilor acestei comisii.

Retribuțiunile personalului bisericesc.

La 1 Aprilie 1904 împlinindu-se 10 ani dela aplicarea legii clerului, s'a prevăzut în bugetul ministerului cultelor (casa bisericii) prima gradație de 20 lei la sută asupra salariului preoților.

În 1901 s'a redus din bugetul acestui minister subvențiunea de 500.000 lei acordată comunelor urbane pentru plata clerului urban; de atunci statul plătește personalul bisericesc rural, personalul bisericesc în genere și întreține mănăstirile și alte instituțiuni bisericești iar personalul bisericesc urban e plătit de comunele respective.

Prin bugetul ministerului cultelor pe anul 1904—1905 aveam astfel: 347 preoți parohi cu seminarul complet retribuiți în total 319.776 lei; 938 preoți supra-numerați retribuiți cu 393.960 lei; prima gradație a parohilor și supra-numeraților actuali 441.812 lei; spor de 25% la salariile aceloră fără de pământ 155.125 lei; spor de 30% la salariile parohilor și supra-numeraților din Dobrogea fără pământ 26.319 lei; spor viager preoților și diaconilor rurali și urbani 64.290 lei; 6400 cântăreți cu 844.800 lei; spor de 25% la salariile cântăreților 53.460 lei; în total o sumă de 4.026.868 lei este cuprinsă în bugetul acestui departament, pentru trebuințele clerului nostru.

Dela 1 Aprilie 1902 a încetat controlul primăriilor din țară asupra averilor bisericești și a trecut asupra casei bisericii, care a mai făcut și inventarierea averii bisericilor și mănăstirilor din țară.

(„Voința Națională”).

Evenimentele din Rusia.

O voce interesantă.

Pe lângă cele două programe extremiste există în Rusia și un partid moderat. Se poate ghici care e programul extremiștilor.

Despre o adunare legiuitoare s'a exprimat așa *Suverin*, directorul lui „Novoie Vremia”, unul din ziarele cele mai reacționare:

„Da, o adunare populară va fi convocată. Însă cum va fi aleasă? El nu vrea zică, că ar trebui să fie ca fostele state nerale, a căror compoziție nu mai compune ideilor de azi, asta e cel puțin rerea istoricilor. Parlamentul rus actual bue ales pe baza *sufragiului universal*, universal chiar decât în statele occidentale. Femeile trebuie să voteze ca și bărbații fiind-că și ele sunt atât de inteligente, ca și poate mai patriotic, așa că Rusia va avea 70 milioane de alegători.

Adunarea viitoare se va compune consecință în parte din bărbați, în parte femei. Unde e răul? Țărinile noastre, El beta și cele două Ecaterine aveau mult politic. Unele femei vor ocupa chiar post de ministrii. Cu atât mai bine vom fi vernați.

Însă dacă toți alegătorii, nu poartă cine deputat. Ce dovadă va trebui să rem dela candidați? Avere? Nu; ea nu vedește nimic. Instrucția? Cu atât mai nu. Sunt învățați desbrăcați de ori-ce simț și țărani plini de înțelepciune. Tot să se ceară dela candidați e, ca să cunoască limba rusă și să știe scrie și citi.

Toate părțile imperiului trebuie să reprezente fără excepție la adunare, cum și toate religiunile...

E necesar, ca adunarea să fie cât număroasă, pentru-ca țara să fie mai reprezentată. Dând spre exemplu tot la o mil un deputat, ar fi cu totul 1500—deputați și cifra — de oare-ce populația rusă crește n continu — ar crește la zece ani cu 200 reprezentanți.

În majoritate vor fi de bună-seamă țărani. Cu atât mai bine. Țăranul are multe-ori mai multă finețe, decât se pune. Și afară d'aia nu e așa ignorant se crede în străinătate.

Războiul ruso-japonez

Ultimele ore ale armatei rusești. Rusia se mai pot retrage.

Trupele japoneze mai și-au ajuns Mikado poate iubila. În același timp aproape întreaga Rusie; căci nu e numai de autocrație, care a început războiul; e vorba, că Rusia prin război va pierde ori-ce importanță. Trebuie nouă organizație în lăuntru; numai o nouă se va mai putea impune. Cu stric armatei ruse, au nimicit Japonezii și Rusia.

Peirea armatei principale rusești.

Tokio, 6 Martie n. Lupta de din teia lui Mukden, reîmprospătează lupta Napoleon. Beliducii *Kuroki* și *Nogi* unit. Spre Nord-Vest dela Mukden au linia de retragere a armatei principale rusești, a fost o luptă îngrozitoare, în au perit foarte mulți. Ambele armate purtat prea vitejește. Rușii înaintea Mukden s'au oprit și pregătit pentru timă luptă. Autoritățile militare o de o superfluă vărsare de sânge, soarta armatei rusești e pecetluită. poate ținea lupta câte-va zile, dar va fi, că armata rusă va fi silită să nă armele.

Dispoziția din Petersburg.

Petersburg, 7 Martie n. Despre guvernului și a partidei, ce a dorit iul, e la culme. Mai întâi au voit să iască marile înfrângeri, dar mai târziu

au ajuns în publicitate. În astfel de împrejurări izbucnirea revoluției e chestie numai de scurt timp.

Nimicirea flancului drept rus.

Cifu. Flancul drept rus de sub comanda baronului Kaulbars a fost aproape de tot nimicuit de armata generalului Nogi. Lupta s'a dat aproape nouă kilometri dela Mukden. După crâncena luptă, Rușii au tulit-o la fugă, lăsându-și tunurile, muniția și alimentele pradă Japonezilor.

Mukden. Lupta principală s'a dat spre sud dela Mukden în jurul lui Tasicio, cam 13 kilometri dela Mukden lângă calea ferată Sinmintin și în apropierea lui Iansuntun. Sara fie-care armată a rămas în poziții. Perderile mari le-a pricinuit artileria. În centru a fost liniște. În flancul stâng Japonezii și-au continuat atacurile. Azi des de dimineața au început atacul. Tunurile varsă foc pe întrecute.

Mukden. Tunurile au bombardat până la apusul soarelui. Foarte inversunată a fost lupta la satul Iansuntun, care a fost pus în flacări. Peste zi numai aici a ajuns treaba la atac. Într'alte părți a fost numai luptă de artilerie. Șrapnelele au rănit foarte. Ziua de azi a fost obișnuită introducerea a luptei prin artilerie. Atacurile nocturne îndreptate contra centrului și flancului stâng au fost respinse, 2000 cadavre japoneze zac marea defileului Gutulin.

Tokio. Kuropatkin nu va mai putea să se retragă armata unei totale înfrângeri. Spre nord dela Mukden i-au tăiat calea. Se vede, că în 10-12 zile acesteia Mukdenul va fi în mâna Japonezilor.

— Știri din țările străine. —

Nu începe îndoeală, că e vorba de un atac general în potriua armatei lui Kuropatkin, pare că se petrec numai ciocniri neînsemnate, e îndoită de depeșile din urmă.

Din depeșile din urmă se vede, că luptele la aripile răsăritene se petrec mult mai la nord de cum s'ar fi părut. Kudiasa care e poartă în legătură cu localitățile Tomaguan sau Tomagusan, se află la N.-Vest de Tanli, aici se află Kudiatzi, pe harta împrejurimilor Mukdenului publicată ca supliment la „Strefleur“ și e identică prin urmare cu Kudiatzi din depeșă, la 4 kilometri de acest punct se află, la sud-vest, Tomagusan, unde s'au luptat, după ce Rușii au început din Kudiatzi. Deci Japonezii au câștigat, la 23 Februarie încoace, 60 de km. de teren spre Nord, sau câte 10-12 km. pe zi.

Kudiatzi domină amândouă văile care venind la trecătoarele Talin și Vanfulin duc în valea Hunho. Aci era nevoie de rezistență din partea Rușilor. Odată ajunși aci Japonezii au numai 20 km. până la Hunho.

Încercările Japonezilor de a înainta spre N. V. prin trecători dela Paniupa se urzesc cu stăruință. Kuropatkin vrea să pună stăpân pe trecătoarea Kantulin (Gutulin) căci având-o pe aceasta, ar putea să se retragă pe Răsarit în șirul de munți dela Dalin. Numai după luarea trecătorilor ar avea rost luarea ofensivei.

Se pare, că încercările dela Kantulin nu s'au rău. În adevăr câte-va atacuri ale lor au fost respinse, dar nu i-au putut scoate din poziții din care încercările se pot începe oareș. Prințepem de ce nu aduc Rușii întăriri din munții dela Hunho. Pare că n'au învățat nimic din războiul măcar, așa nu sunt în stare a a lua nici măcar pozițiile, ce par mai peste pu-

tință de luat. Așa au făcut și în trecătorile Feusilingului, așa și acum.

O telegramă tocmai vestește că Japonezii au cucerit trecătoarea Dalin. Amănuntul Rușilor că au scăpat proviziile nu poate slăbi succesul mare al Japonezilor. Trecătoarea Dalin se află pe drumul dela Tsinhocion prin Sanlunui-Ujbanjupa (Ubonjulu) spre Fuzun și Jupan la drumul dela Hunho nu e încă slobod, căci Rușii stau în drum la Sanlunui, dar nu se pare, că vor putea aci face mai mare împotrivire decât la Dalin. Odată ce vor lua și Sanlunui, vor fi pe coasta nordică a munților Dalin în Valea lui Hunho. De acolo vor putea întoarce trecătorile apusene și răsăritene aflătoare încă în mâinile și-i vor sili să se retragă, așa că ofensiva aripilor răsăritene spre Hunho va putea începe. Această amenințare va face peste puțină ca să mai stea Kuropatkin la Șaho, căci odată ce armata lui Kuropatkin va fi în valea Hunho, retragerea spre Tielin II va fi tăiată. Dacă nu primește lupta cea mare, va trebui deci să se retragă. Dacă va voi să primească lupta, va avea de furcă și cu o puternică aripă apuseană japoneză, care se folosește de înghetul rîurilor și înaintează spre Nord.

NOUȚĂ.

A R A D, 8 Martie n. 1905.

— Știre personală. Probabil nu peste multă vreme vom avea rara fericire să vedem între noi Aradani, pe simpaticul nostru artist, Zaharie Bărsan. Din acest incident eventual va aranja și o producție artistică.

— Ședința la comitat. Eri a ținut comisiunea administrativă, azi Mercuri comisiunea centrală ședință. Comisiunea centrală va lua dispoziții pentru alcătuirea listelor electorale pe anul 1906.

— Răspuns. Respectabilul părinte V. Petrovici din Toracul-Mic s'a adresat directorului ziarului nostru cerând lămuriri asupra considerantelor ce ni-au făcut să publicăm întîmpinarea d-lui preot Lupșa, Tempea și ceilalți. Fiind interes public la mijloc, răspundem noi, la acest loc.

După-cum am declarat șatunci, am publicat întîmpinarea numai din considerare către subscriitorii. Am desaprobat însă și n'am scuzat purtarea acelor domni la alegere, pentru-că admițând că dl Petrovici nu i-a invitat la conferință, nu li-a solicitat votul, domnia lor și atunci erau dator să voteze cu dl Petrovici, candidatul oficios al partidului național român. Nu putem apoi în nici un chip scuza păcatul că domnia lor pentru preținse interese locale au votat și ales un străin de neamul nostru. Acestea toate sunt așa de sine înțeles, în cât nici nu am crezut că trebuie să le accentuăm.

Tot așa de sine înțeles este însă, că toate cele publicate de acei domni nu pot atinge cătuși de puțin, ci scot încă în relief caracterul integru românesc al d-lui V. Petrovici, pentru care avem cele mai desăvârșite simpatii și înțelegem noastră stimă.

— Manevrela mari. Se depeșează din Viena, că manevrele mari din ast an se vor ține în Galiția în jurul ținutului Strakonitz. Încă an era să se țină aici manevrele mari, dar nu s'a ținut din pricina secetelor.

— Manevre. După-cum scrie foaia oficioasă, ministrul de culte a trimis statelor străine în traducere de proiectul reformării instrucției populare. S'a mai trimis și foilor mai mari din străinătate. — Noi zicem: foarte bine. Cel puțin vor avea ocazie străinii să se convingă de adevăr. Ca să fim înțeleși, trebuie însă să ne cunoască referințele mai de aproape. Cu așa manevre vrea să câștige simpatia străinătății dl ministru de culte?

— O sută de ani dela nașterea lui Andersen. În 2 Aprilie n. va fi 100 de ani, de când s'a născut dulcele povestitor Andersen. Foarte multe țări aranjază petreceri și apar ediții superbe ale opu-

rilor lui. S'a început o adevărată goană după suvenirii dela Andersen și alte relicvii. Pregătesc prietini și un prea frumos album cu o serie de tablouri necunoscute marelui public: conține douăzeci și cinci de tablouri, loculul natal etc.

— Miserie în Banat. În Nagybecskerek poporul mai sărac a ajuns să nu mai aibă nici barem cu cât să-și aline odată foamea și nu capătă nici de lucru. Siliți de miserie, mai multe sute de inși s'au dus la primărie și au cerut pâine și lucru. Primariul a cerut telegrafice ajutoriu dela guvern, deoarece orașul nu dispune de mijloace suficiente spre a-l prevedea pe toți cu bucatele necesare.

— Donațiune generoasă. Ni-se scrie din România: Doamna Teodora Cazzavillan, văduva regretatului Cazzavillan director la „Universul“ a depus la prefectura de poliție o sumă de 60.000 franci cu destinațiunea, ca să se construiască în București un asil pentru bătrâni și infirm și copii găsiți.

Asilul va fi construit în mijlocul orașului București pe cheiul Dîmboviței pe teritoriul donat tot de doamna Cazzavillan.

— Necrolog. Anunțăm cu regret că Ioan Gurban preot emerit în Buteni, tatăl protopopului Constantin Gurban, a decedat ieri în vîrstă de 86 ani. În mormîntarea se va face mîne.

— Inginer acuzat cu omor. Am scris și noi la rîndul său, că în Titel soția tinăra a inginerului Petru Popov a fost găsită omorîtă și încă în mod grozav: cu secură. Ucigașul a furat apoi mai multe mîi de coroane și obiecte prețioase. Poliția a dispus cercetare. Ni-se scrie acum că procesul a luat un curs neașteptat. Judele a dispus arestarea inginerului, fiind-că sunt mai multe indicii, că el e ucigașul.

— Lângă cadavrul mamei sale. Un cas mișcător, emoționător publică foilele parisiene.

În strada Saint-Martin într'o chilie mică locuia femeia Tholosan, de tot seracă; locuia dimpreună cu o mică fetiță a sa. Spăla rufe, cosia pe unde putea: așa trăia trai greu de pe o zi pe alta. Vineri sara femeia a murit subită de apoplexie. Copila dormia lângă mamă-sa. Peste noapte s'a pomenit și a cerut apă: a început să plîngă, a sgușuit pe mamă-sa — înzadar, mama adormise pentru todeauna. Întreagă noaptea a plîns fetița. Dimineața au găsit-o vecinele plîngând. Ea le-a povestit, cum toată noaptea a strigat-o pe mamă-sa, dar nici acum nu vrea să-l răspundă.

Vecinele bune de inimă au dus fetița la ele acasă.

— Logodnă. Anunțăm cu osebuită plăcere logodna d-lui Petru Simion librar în Arad și fost administrator al ziarului nostru cu gentila d-șoară Anuța Ineoan, sîca d-lui Antoniu Ineoanu, proprietar în Macea.

Sincerile noastre felicitări!

— Himen. Dl Dr. Aurel Cioban, avocat și domnișoara Olimpia Hamsea se vor cununa Sîmbătă în 11 Martie în biserica gr. or. rom. din Lipova.

— Conte arestat. O telegramă spune că contele George Iosif Borkovski a fost arestat. E acuzat cu furt și înșelăciuni.

— Principele Bulgariei în Anglîta. Se depeșează din Londra, că principele bulgar Ferdinand a sosit acolo, să viziteze pe Regele Eduard. La gară a fost primit de principele de Wels. Regele Edward a dat seara un dîneu în onoarea oaspetelui său.

— Din Macedonia. Numărul partizanilor cauzei române în Monastir se mărește pe zi ce merge; comunitatea numără acum 300 de familii.

După rapoartele oficioase române vr'o 700 de persoane au asistat la una din ultimele liturghii.

— Sentință de moarte. Senzație mare a făcut săptămîna trecută în Oradea-mare sentința de moarte prin ștreang, la care Curtea cu jurați, după o dezbateri de două zile, a osândit pe doi țigani Unguri Rostás János și Laka-

Dr. VICTOR D. GRAUR

le universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

D, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

los Máté, care au omorât într'un mod îngrozitor pe doi oameni, ca să-i despoae de bani. Tiganii au apelat după grație, care însă probabil li-se va refuza, considerând oribilitatea faptelor lor bestiale.

— **Nu mai bărbați!** Corpul profesoral dela facultatea filosofică a universității din Viena zilele trecute a înaintat ministrului de culte și instrucțiune publică rugarea unei absolvente a facultății, pentru a fi promovată la gradul de doctor „sub auspiciis imperatoris“. Ministrul însă a respins cererea, motivând că — deși petenta și-a făcut cu succes eminent toate esamenale și rigoroasele, totuși distincția promovării „sub auspiciis“ — din motive principale — nu i-se poate încredința, fiind rezervată această distincție numai absolvenților bărbați.

— **Dramă de amor.** Se anunță din Chicago: Polițistul Hermann Daniel s'a aprins foc de Miss Mary Mulveilla, una dintre cele mai frumoase și cele mai avute fete ale aristocrației de aici. Săptămâna trecută, tată ca de obicei se ducea la biserică. Polițistul a grăit-o, dar dintr-o dată respins revoltat. Atunci Hermann a scos un revolver și l'a descărcat de trei ori asupra fetei, care a căzut moartă pe loc. Criminalul s'a sinucis apoi.

— **Cât costă viața pe clasele muncitoare.** Un statistician german a socotit, comparativ în diferite state cât costă pe familia unui lucrător viața.

Pentru hrană, locuință, îmbrăcăminte, încălzit și luminat în Marea Britanie o familie cheltuiește 81.6; în Statele-Unite 77.3; în Franța 80.6; în Germania 80.6; în Belgia 82.5; în Suedia 84.3 dolari.

Pentru hrană, familia unui lucrător cheltuiește mai mult în Franța (48.9) de cât în Anglia și în Statele-Unite. Germanii cheltuiesc pe hrană 49.0.

În schimb în America, familia unui lucrător cheltuiește mai mult pe locuință, (15.1) decât cea din Franța, Anglia, Germania, etc.

Se vede de aci că în America hrana e mai estină și locuința mai scumpă.

Făcând comparație pentru îmbrăcăminte se vede că în Belgia se cheltuiește mai mult, ceea ce denotă că hainele sunt mai scumpe.

Aceste cifre sunt însă numai niște medii.

— **Di vagabond petrece.** Sziszol Ferencz, e de profesie vagabond, dar caracterul e integru, și prezentarea-i cavalierească. Sub haina-i zdrențuită, bate-o inimă nobilă, munificentă. El și-a ținut aniversarea onomastică și se înțelege a reunit din acest prilej pe toți amicii la un chef. Curgea vinul din greu și „colegii“ desertau cupele, ca și cum le umbra diurne pentru această muncă, iar clarinetul gemea duios.

N'au lipsit nici indispenzabilele toast și tocmai pe când se rostea unul din înflăcărutele discursuri, intră în crâșmă trei bieți slovaci. Sziszol, fără vre-o altă introducere, s'aruncă asupra pacinicilor slovaci și-i salută cu câți-va pumni amicali, de binevenire. Regretabil, că Slovaciile aveau puțin sentiment pentru glume. S'a născut o dumnezească bătaie, căruia poliția i-a pus capăt. Derbedei, cu o grămadă de picioare de scaune, ciomagă, briceaguri, o citeră spartă ca corpus delicti au fost duși la poliție, unde li-s'a dictat câte 8—8 zile pentru „banchet“.

PARTEA LITERARĂ.

PRIMĂVARA LITERARĂ.

(Urmare).

Și e semnificativ că și cel ce s'a ridicat după Eminescu, Coșbuc, ni-a cucerit inimile noastre mai întâiu de toate prin acea Nunta Zamfrel, la care vin împărații din tot largul pământului celui „lung și lat“, dar care întâiu de toate este o nuntă strămoșească, unde se petrece cu horă, cu falcie alaiu de nuntași și cu veselă colăciere ca în vremea din bătrâni; unde e și Pepelea și Bardeș din munți silhii... și Sanda și

Ruxanda lui, și cine Dumnezeu nu e dintre toți aceia, cari-ți dau un fior de mândrie că sunt creațiuni ale geniului tău românesc și ale nimă-nul altuia.

Ar fi destul poezii.

Dar Creangă, fântâna cea limpede și totdeauna curată a prozel noastre, cu epopeia Povestirilor lui omerice („Arap alb“) și cu Amintirile lui de supt care se străvăd atâtea însușiri caracteristice ale sufletului nostru românesc. Dar Slavici, cu Popa Tanda, sufletul adânc iubitor de bine, personificarea idealizată a poporului de peste munți, ridicat prin el însuși. Dar Duiliu Zamfirescu, cu înalta valoare etică a militarilor din Răsboiul său, — același potoc transfigurat de mărirea sacrificiului. Dar luceafărul cel pentru totdeauna stins, Popovici Bănățeanul cu dăioasele sale icoane din „Viața meseriașilor“. Și alții, și alții...

Nu e semnificativ că, pe când literatura modernă — și îndeosebi cea franceză — trăia în bună parte din aduier, după cum trăiește vermele din cadavru; pe când moda zolistă îndrepta pe unii din scriitorii noștri spre zdrențe, spre incest... și alte crudități grosolane; când alții își amețeau imaginația cu insanități decadente, drojdiile amare importate de aiurea; nu e semnificativ că toți scriitorii noștri cei mari și-au întors ochii îndeosebi spre poporul nostru și-au făcut să se audă o notă așa de limpede? Răspundă fie-care cum va voi.

Pentru unii dintre noi e însă sigur acest lucru: dacă, în același timp când artiștii noștri de seamă presintau lumii poporul și țara noastră supt forma nobilă a artei, dacă alții — acum uitați sau pe jumătate — uitați — sugau veninul literar din Florile Răului occidental, asta e o dovadă că teoria influenței mediului e adevărată numai pentru cei slabi și fără originalitate. Aceștia singuri simțiseră nevoia de a rădăci zolismul la gurile Dunărei, tocmai... în momentul când poporul nostru prin reprezentanții săi de seamă în literatură, critică literară și pictură luase cunoștință de sine însuși.

Aceștia singuri au imitat. Și au căzut la fund, fiindcă erau slabi; au fost cuprinși de adâncul uitării, ca și moda care îi ridicase un moment la suprafață.

De ce această constatare?

Fiindcă modelele nu numai se duc, dar uneori se mai și întorc. După ori-ce ridicare, vine o relativă decadentă. După cultul lui Omer, vine adeseori cultul lui Tersit¹⁾, — pentru ca să mai luăm o pildă și dela alții.

Poate să se mai găsească vre-un Tersit român care, incapabil de a prețui ce avem, să ne mai îndemne iarăși la vre-o imitație a celor străine, la vre-o nouă rătăcire literară. Și cred că e bine să ne înțelegem, — cel puțin aici carl avem oarecare seninătate sufletească, având puterea de a ne privi pe noi înșine, fără nici un fel de oțărîre personală.

Să ne înțelegem deci.

Pentru ori-ce cunoscător în ale literaturii e cert: artistul n'are nevoie și nici nu poate imita pe nimeni în ceea ce este esențial artei. Artistul adevărat nu poate nici măcar să-și impună o anumită sferă pentru alegerea subiectelor sale. Cel puternic — și nu e artist, cine nu e puternic — acela nu se gândește nici la import, nici la export literar. Grija aceasta o pot avea numai „les commis-voyageurs dela littérature“.

Cel puternic, mai întâiu de toate este. Cum spune versul poetului: El cântă, cum cântă pasărea... El nu-și alege subiectele, ci subiectele îl aleg pe dânsul. — Cu ochiul său pătrunzător, dă ocol lumii; vede colori, forme, proporții, pe care alții nici nu le bănuiesc: gândește gânduri și simte simțiri necunoscute mulțimii... și de

¹⁾ Thersite Grec dont Homère fait ce portait au IIe livre de l'Illade... le plus laid de tous ceux qui étaient venus devant Troie. Il était louche, boiteux, il avait les épaules voûtées et ramassées sur la poitrine... une voix aigue... etc. Cf. P. Larousse, Dictionnaire de l'Illade c. II.

odată, când nici nu gândește, toate acestea trezesc și răsună în sufletul lui cu energia formelor perfecte: se naște opera de artă. Din timp în timp, în sufletul celui născut să artist, fără voia sa, se face lumina, iar el prin forme durabile, materiale ceea ce răpedea cere a fulgerului îi arată.

E sigur că nici Eminescu, nici ceilalți scriitori ai noștri, n'au muiaț condeiul în călimbăzindu-se atunci în gând: să aleg un subiect românesc. Robi al imitației și al modelelor rare, profeți inspirați după fișele saltarului nu vin decât cei slabi, — devin, fiindcă sunt flete neisprăvite.

Iată de ce ziceam, că o adevărată răco sufletească să vezi că primăvara literară, o cu Junimea ajunsesse în luna lui Maiu, că această primăvară durează încă și cu scriitorii tineri din ziua de azi. Când îi vedem, că se spiră din viața poporului nostru (cu toată menirea deșartă a modelelor literare de aiurea) se înviorază sufletul de oare-ce indiferență de calapoadele străine e, probabil, și la a din urmă veniți — ca și la marii lor predecesori, — un semn de sănătoasă originalitate. Căci, dacă subiectele din viața poporului n'au fost alese înadins, ci li-s'au impus tului lor, e probabil că „primăvara literară“ mai dura încă, și florii noi vor răsări în pământul nostru spre lauda celor ce scriu și spre via noastră ca neam.

*

Dar dacă artistul adevărat nu imită și poate imita, trebuie să ignoreze el arta altor puri și altor popoare?

Se poate în unele cazuri. S'a putut, de cu Creangă. Câți dintre scriitorii, cari se cred în literatura noastră, câți n'ar da de po toată cultura lor literară: germană, franceză, engleză... numai să poată scrie două pagini valoare artistică egală cu a lui Creangă. Se prin urmare și izolarea.

Personal însă și mai mult din punct de vedere al eudemonismului vieții, decât din terar — scriitorul acestor rinduri e de alt rere. Ar fi, socot, o nefericire să-și închidă neva ochii înadins spre a nu mai vedea în marele templu al artei universale. Că s'ar face seară în sufletul omenesc, dacă infirmitate a memoriei am ajunge să uităm oară pe Beethoven; și mă întreb cu tot dînsul: știe cineva ce e fericirea, dacă n'ă zărit măcar odată simfonia a IX-a? Dar E lui Goethe! E sigur cineva că a încercat rezonanța sufletului său până în adânc, de cetit de multe și repetite ori măcar unele din această împărătească operă? Dar se peare?... Și câte întrebări de felul acestor sunt cu puțință!

(Va urma)

ECONOMIE.

Arad,

Piața din Aradul-nou.

Prețul bucatelor e schimbăcios.

S'au vîndut:

1000—1100	măști metrice grâu cor.	9.50
456—460	" " cucuruz "	7.80
110—120	" " mazărice de sămănat	11.80

Semnare nominală: secară;

" " orz;

" " ovăs;

Piața din Arad.

S'au vîndut:

1100—1200	măști metrice grâu cor.	9.50
380—400	" " cucuruz "	7.80
110—120	" " mazărice de sămănat	11.80

Semnare nominală: secară;

" " orz;

" " ovăs;

Redactor responsabil: Sever Boș.
Editor-proprietar: George Nichia.

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare exclusiv dela magazinul de stofe pentru domni, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brunn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIA

STOFE

COL

PENTRU

ad, Kö

Feller Elsa-Fluid

e cel mai eficace și sigur medicament la foarte multe boale spre pildă: dureri de spinare, junghieri, vătămări musculare, scinteli, colice cerebrale, influență ș. m. d.; are bună influență contra lipsei poftel de bescică ș. m. d. Epistole de multămită mai multe decât 65.000. Se trimite franco flacoane mici ori 6 flacoane (sticle) duble pentru 5 coroane. Eugen V. Feller, Stubica Templom utca (Zágráb m.). — Sunt foarte recomandabile, ca purgative de stomac *pillule* — *Elsa*. Un pachet: 6 cutii franco 4 coroane.

541

INSERTIUNI și RECLAME.

Un candidat de avocat cu practică perfectă în stil român și maghiar să primească numai decât lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului **Dr. Mátyás Lázár**, Sibiu, Strada Széchenyi Nr. 11. 552

Igaz Sándor

clădnic și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății lângă edificiul teatrului vechiu.

și argint călcat cumpără p. prețul mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)

gravuri de monograme, embleme, inscripții

Execută specialități de giuvaerie, tot felul de reparări

abatjour etc. Schimbări

de aur și argint conform

==== cursului de zi. ====

Comandă din provincie să execute prompt.

==== Asortiment de articole de optică. ====

Reparări de oroloage.

==== Prețuri culate. ====

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Clădnic și Giuvaergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Clădnic cu precizie. 550

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugrav
Arad, Strada Rákoczy Nr. 10.
pregătesc potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME,

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust imitație de lemn natural.

Comandă în provincie se săvârșesc prompt, cu prețuri foarte moderate.

Dr. Heppes Béla

și-a deschis

cancelaria avocațială

în Arad, strada Atzél-Péter nr. 2

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

clădnic și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

lavorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Înștiințare!

Am onoarea a anunța pe on. public, că Sămbătă în 4 Februarie voi deschide cafeneaua

„OTTÓN”

(fostă Hunyadi)

pe care am aranjat-o splendid, pe lângă concursul unei muzici renumite.

Se va serba inaugurarea festivă.

Bufete rece și beuturi alese, dispunând de ziare locale și din capitală solicitând binevoitorului concurs.

Sunt cu stimă deosebită

Grünwald Simon,

cafegiu.

Avis!

Am onoarea a avisa pe on. public, că am inaugurat sărbătorește cu concursul unei muzici locale cafeneaua

„CORONA”

(fostă Grünwald)

pe care am montat-o elegant și pun la dispoziție Bufete rece și beuturi alese, precum foi locale și din capitală.

Solicitând binevoitorul concurs

Sunt cu deosebită stimă

Brudermann Jakab

cafegiu.

500

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferări pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparmér) pentru bucătărit de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oșel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanție de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI”

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: **VENUS** pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

Am onoarea a atrage atențiunea onoratului public asupra

cafenelei „FIUME”

pe piața Libertății (casa Domány)

care să bucură de bună reputație și unde să pot căpăta în toată vremea mâncări calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri în sticle, bere, șampanie și beuturi spirituoase.

Buffet rece. Deschis până dimineața.

Musică țigănească.

Se roagă protecție, cu stimă

Weinberger S. conducător.

Se caută subabonenti pentru ziarele din loc și Pesta.

Abonament de cafea pentru dejun și ojină se fac cu prețurile cele mai estine.

P. T.

Am onoarea a aduce la cunoștință stăvilului public din loc și din provincie că atelierul meu de

gravarea paturilor și a cuptoarelor este efectuarea a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit asemenea

mutarea și repararea lor lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit șobe de maiolica ș. a. în culorile și prețurile.

Ad pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

524 fabricant de paturi și cuptoare

1, Közép-u. Nr. 6. (casă proprie)

Nicodim Vanc

prăvălie de coloniale și delicatose.

ARAD, Strada Séchenyi (casa Neuman)

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că în Strada Séchenyi am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în depozit tot felul de cele mai bune coloniale, benturi din țesătură și streine, cealuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri ș. a. m.

Când cer protecția onor. public-ii asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Nicodim Vanc

Arad, strada Séchenyi (casa Neuman)

543

In Ungaria de sud.

Cea mai mare prăvălie

de haine gata pentru dame, copii și fetițe.

Recomandă magazinul bogat asortat:

Bluse de delen francez . . . t . . .	fl. 2.50
Bluse de lână pentru seară teatru și ocașii . .	2.75
Bluse de șeviot engleze în toate colorile . .	3.75
Negligeuri, fasonul și stofele cele mai eleg. dela .	3.50
Rochițe de copil de stofă și de spălat . . .	—50
Șorțe de clot pentru copil și mașă . . .	—30
Rochii de stradă și plimbare fason elegant în toate colorile de stofă . . .	2.—

Albituri de dame și copil în asortiment mare.

Jupoane de clot dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Bluse de mătase și brasiere în mod. cele mai noi originale.

În vitrină zilnic expoziție de Incurile de curând sosite.

Solicitând binevoitorul concurs al onoratului public.

Winternitz Jenő,

Piața Libertății 3. (Casa Dr. Reisinger.)

582

Prăvălia de monumente a lui Iosif Menráth

Arad, piața Boros-Béni Nr. 2.

Aduc cu stimă la cunoștința on. public, că din 1 Februarie a. c. am luat prăvălia de monumente a lui Menráth și văd. Frank și voi conduce-o deacum sub firma:

MENRÁTH IOSIF

Deoarece-ce mi-a succes a-mi ține muncitorii cari lucrează la aceasta firmă dela înființarea ei și săvârșit totdeauna lucru punctual și bun ast-fel sunt în poziția că și deacum voi pute corăspunde comandelor cu cari mă onorează on. public. — Vă rog dar a mă onora cu comenzi și a-mi da ocașie să vă conving despre activitatea mea conștiințioasă și promptă.

Cu stimă:

Iosif Menráth

Arad, piața Boros-Béni Nr. 2.

548

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odăi pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai cunoscute.

Cruce sau stea dublă electro-magnetice

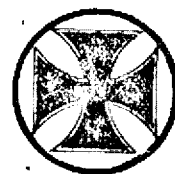
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tuițuri de ureche, bătăie de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, nudul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui, tra multor altor boale, E se vindecă prin electrodinamism. Insușirea acestui aparat că vindecă nu numai din pînă în timp, ci introduce în corpul omenesc binefăcătoare, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afecționate pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vede atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin tratamentul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electrodinamice o recomandă cu înțelegere.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburile învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 3.

folosibil numai la copil și la femei de vârstă foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru toată țara este:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász, colțul str. K.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința distinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 21 de ani de activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — îmi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințiositate.

Iau în întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, modificări și reparații după planul și prețului stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen Nr. 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu distinsă stimă

498

Weszely J. Pál, tâmplar.